

กระทู้ถามที่ ๑๕๖ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๒

เรื่อง การใช้สารเร่งเนื้อแดงกับสุกร

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายกรัฐมนตรี้ ดังต่อไปนี้

จากรายงานของกรมปศุสัตว์และสมาคมผู้เลี้ยงสุกรแห่งประเทศไทย พบว่ามีฟาร์มสุกรจำนวนมากทั่วประเทศใช้สารเคมีในกลุ่มเบต้าอะโกนิสต์ (beta-agonist) ซึ่งเป็นสารเร่งเนื้อแดงเพื่อเป็นตัวเปลี่ยนแปลงชั้นไขมันให้เป็นกล้ามเนื้อ ทำให้เนื้อสุกรมีชั้นไขมันลดลง โดยมักนิยมนำสารเร่งเนื้อแดงมาผสมในอาหารหรือนำให้สุกรกิน แต่สารเหล่านี้จะตกค้างในเครื่องใน เนื้อสะโพก เนื้อสันใน ฯลฯ ซึ่งในต่างประเทศมีรายงานว่า เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค แต่ในประเทศไทยนั้น ๆ ครั้ง จึงจะมีการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ รัฐบาลควรควบคุมดูแลอย่างเข้มงวดเพื่อสุขภาพอนามัยของประชาชนผู้บริโภคทั้งประเทศ จึงขอเรียนถามว่า

๑. ในปัจจุบันยังมีการใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกรหรือไม่ อย่างไร ใช้ในปริมาณเท่าไร และสารชนิดนี้มีการผลิตหรือนำเข้าปีละกี่ตัน จากประเทศใดบ้าง ขอทราบรายละเอียด

๒. การควบคุมหรือห้ามนำเข้าสารเร่งเนื้อแดงจะทำได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. ในแต่ละปีมีเจ้าหน้าที่ออกตรวจสอบการใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกรหรือไม่ เป็นเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานใดบ้าง ได้ผลอย่างไร และมีการลงโทษผู้กระทำผิดหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๔. ความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในปัจจุบันมีปัญหาคืออะไรบ้าง ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

วัชร เพชรทอง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์

กรุงเทพมหานคร

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๕๖ ร.

ของ นายวัชร เพชรทอง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

เรื่อง การใช้สารเร่งเนื้อแดงกับสุกร

ข้าพเจ้า นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การใช้สารเร่งเนื้อแดงกับสุกร ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

รัฐบาลขอเรียนว่า กระทรวงสาธารณสุข โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ได้มีการรวบรวมข้อมูลในเรื่องดังกล่าวพบว่า สารเร่งเนื้อแดงที่ใช้ในปัจจุบัน เป็นสารในกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์ (β - agonist) ที่นิยมใช้ ได้แก่ สารคลอเนบูเทอรอล (Clenbuterol) สารซัลบูตามอล (Salbutamol) สารเรคโทปามีน (Ractopamine) ซึ่งสารคลอเนบูเทอรอล (Clenbuterol) เป็นยาที่ใช้บรรเทาอาการโรคหอบหืดในสัตว์และสารซัลบูตามอล (Salbutamol) เป็นยาที่ใช้บรรเทาอาการโรคหอบหืดในมนุษย์ แต่มีการนำสารทั้ง ๒ ชนิด มาใช้ในทางที่ผิด คือใช้เป็นสารเร่งเนื้อแดงในสุกรโดยไม่มีการศึกษาข้อมูลความปลอดภัย ซึ่งประเทศไทยยังไม่มี การรับขึ้นทะเบียนยาดังกล่าวที่มีข้อบ่งใช้สำหรับสัตว์

สำหรับสารเรคโทปามีน (Ractopamine) เป็นสารที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้ในการปรับปรุงคุณภาพซากสุกร ทำให้เนื้อสุกรที่ได้มีปริมาณเนื้อแดงมากขึ้นและไขมันน้อยลง ผ่านการขึ้นทะเบียนในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย แคนาดา แต่ยังไม่ใช้ในสหภาพ - ยุโรป สารดังกล่าวได้รับการประเมินความปลอดภัยจากองค์การนาชาติ/หน่วยงานมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ/โครงการมาตรฐานอาหาร (CODEX/Code of Hygiene Practice for Bottled Packaged Water) เนื่องจากประเทศในสหภาพยุโรปขอให้ทบทวนข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งประเทศไทยรับขึ้นทะเบียนยาดังกล่าวแล้ว แต่ยังไม่มีการนำเข้าเชิงพาณิชย์ เนื่องจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีประกาศห้ามใช้สารในกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์ (β - agonist) ผสมในอาหารสัตว์

ในส่วนของการควบคุมการใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกรนั้น กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีมาตรการให้เจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สุ่มเก็บตัวอย่างอาหารสุกรและปัสสาวะสุกรจากฟาร์มและโรงฆ่าสัตว์ทั่วประเทศ สรุปในปีงบประมาณ ๒๕๕๒ (ตุลาคม ๒๕๕๑ - มีนาคม ๒๕๕๒) ตรวจพบผลบวกในปีสภาวะสุกร ๖.๔๒% แสดงว่ายังมีการลักลอบใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกร ส่วนความเข้มข้นที่ใช้ในการผสมอาหารสัตว์นั้น จากผลการวิจัยและข้อมูลทางวิชาการความเข้มข้นที่ให้ผลตอบสนองดีที่สุด คือ ความเข้มข้น ๘ - ๑๐ ppm.

แต่เกษตรกรบางรายอาจจะมีวิธีการใช้ที่แตกต่างกันไปบ้าง คือ ใช้ความเข้มข้นต่ำเป็นระยะเวลานานมากขึ้นหรือใช้ความเข้มข้นสูงในระยะเวลาสั้น ๆ แล้วแต่เทคนิคของแต่ละฟาร์ม ซึ่งสารชนิดนี้ไม่มีการผลิตในประเทศไทย แต่มีการนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อใช้ในการผลิตยาใช้ในคนโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการส่งออกป้อนอกหรือการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. ๒๕๕๒ ของกระทรวงพาณิชย์ในการกำกับดูแล ซึ่งกระทรวงพาณิชย์ได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๑๐๗) พ.ศ. ๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๓๘ และประกาศกระทรวงพาณิชย์ เรื่อง การนำสารอัลบูเทอรอล (Albuterol) หรือ สารซัลบูตามอล (Salbutamol) เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยประกาศให้ สารคลินบูเทอรอล (Clenbuterol) และ สารอัลบูเทอรอล (Albuterol) หรือ สารซัลบูตามอล (Salbutamol) เป็นสินค้าที่ต้องควบคุมการนำเข้า การนำเข้าจะต้องขออนุญาตกระทรวงพาณิชย์ โดยความเห็นชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้ออกระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยการออกหนังสือรับรองเพื่อประกอบการอนุญาตในการนำสาร คลินบูเทอรอล (Clenbuterol) เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๓๘ และระเบียบสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไข การขอหนังสือ และการออกหนังสือรับรองเพื่อประกอบการอนุญาตในการนำหรือส่งสารอัลบูเทอรอล (Albuterol) หรือสารซัลบูตามอล (Salbutamol) เข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๕ ในส่วนของกรมปศุสัตว์นั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เรื่องกำหนดชื่อ ประเภท ชนิด ลักษณะคุณสมบัติและส่วนประกอบของวัตถุดิบในอาหารสัตว์ที่ห้ามใช้เป็นส่วนผสมในการผลิตอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๔๕ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยห้ามนำเข้าอาหารสัตว์ที่มีส่วนผสมของสารกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์ และห้ามใช้สารกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์เป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารสัตว์โดยเด็ดขาด

ทั้งนี้ ในเรื่องการนำเข้าสารกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์นี้ ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งกำหนดให้สารในกลุ่มเบต้า - อะโกนิสต์เป็นสารที่ห้ามนำเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่จะมีหนังสือให้ความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สารที่สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาให้ความเห็นชอบในการนำเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกต้องตามกฎหมาย คือ สารซัลบูตามอล (Salbutamol) ซึ่งเป็นวัตถุดิบที่นำมาผลิตยาบรรเทาอาการหอบหืดในมนุษย์ โดยผู้นำเข้าจะต้องขออนุญาตทุกครั้งที่มีการนำยาเข้า และเมื่อนำสารดังกล่าวเข้ามาแล้วจะต้องจำหน่ายสารนี้ให้ผู้รับอนุญาตผลิตยาแผนปัจจุบันเพื่อผลิตยาที่ขึ้นทะเบียนแล้วเท่านั้น โดยจะต้องส่งรายงานการนำเข้าและการจำหน่ายสารดังกล่าวให้กองควบคุมยา สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาทุก ๆ สี่เดือน เพื่อเป็นข้อมูลในการกำกับดูแล

ต่อไป ซึ่งจากรายงานการนำเข้าพบว่ามีการนำเข้าสารนี้สอดคล้องกับรายงานการผลิตยา แสดงว่าการนำสารดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตยาลำหรับมนุษย์เท่านั้น

คำตอบข้อที่ ๒

รัฐบาลขอเรียนว่าการห้ามนำเข้าสารเร่งเนื้อแดงจะกระทำไม่ได้ เนื่องจากสารบางชนิดยังมีความจำเป็นที่ต้องใช้ในการผลิตยาลำหรับมนุษย์ แต่จะมีการควบคุมการนำเข้าโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการคลัง โดยกรมศุลกากร และกระทรวงสาธารณสุขโดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ซึ่งมีมาตรการดำเนินการไว้แล้ว ดังที่ได้เรียนไว้ในคำตอบข้อที่ ๑ แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่พบส่วนมากเกิดจากการลักลอบนำเข้าและจำหน่ายสารกลุ่มนี้แก่เกษตรกรอย่างผิดกฎหมาย ดังนั้น การแก้ปัญหานอกจากจะควบคุมการนำเข้าอย่างจริงจังแล้ว ได้ให้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันออกตรวจสอบการใช้สารเร่งเนื้อแดงในฟาร์มสุกร หากพบว่ายังมีการฝ่าฝืนจะลงโทษผู้กระทำผิดในอัตราโทษสูงสุด ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาค้นเหตุ รวมทั้งได้เผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไปในการเลือกซื้อสุกรที่ปลอดภัยจากสารเร่งเนื้อแดงอีกด้วย

คำตอบข้อที่ ๓

รัฐบาลขอเรียนว่า ที่ผ่านมากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมปศุสัตว์ได้สั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามหนังสือสั่งการที่ กษ ๐๖๑๕/๑๐๒๕๖ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ และที่ กษ ๐๖๑๕/ว ๒๒๓๐๘ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ ในการปฏิบัติงานเข้าตรวจสอบฟาร์มสุกร ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ชุดเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกร เจ้าหน้าที่สำนักสุขศาสตร์สัตว์และสุขอนามัย และสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด ซึ่งสรุปผลการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตั้งแต่เริ่มโครงการ เดือนเมษายน ๒๕๔๖ - มีนาคม ๒๕๕๒ เก็บตัวอย่างปัสสาวะสุกรเพื่อส่งตรวจจำนวน ๕๑๔,๒๒๖ ตัวอย่าง ตรวจพบผลบวก จำนวน ๒๒,๖๘๕ ตัวอย่าง สั่งกักสุกรห้ามเคลื่อนย้ายออกจากฟาร์มจนกว่าผลตรวจปัสสาวะจะเป็นลบ จำนวน ๓๒๘,๑๐๔ ตัว ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดจำนวน ๒๖๕ ราย

คำตอบข้อที่ ๔

รัฐบาลขอเรียนว่า ในการแก้ปัญหาค้นเหตุต้องใช้มาตรการหลายอย่างประกอบกัน เช่น การใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจ ปลุกจิตสำนึก และความรับผิดชอบต่อสาธารณะประกอบกับการใช้มาตรการทางกฎหมาย ซึ่งกรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้จัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ฟาร์มสุกร

ปลอดภัยเมื่อแดง ฟาร์มที่ผ่านการรับรองจะได้รับใบประกาศพร้อมป้ายประชาสัมพันธ์ ไปติดที่หน้าฟาร์มเพื่อประกาศให้ประชาชนทราบในการทำความดี ของผู้ประกอบการ และประชาสัมพันธ์ให้ความรู้กับประชาชนผู้บริโภคถึงอันตรายต่อสุขภาพของสารตกค้างเหล่านี้ พร้อมทั้งวิธีเลือกซื้อเนื้อสุกรที่ถูกสุขอนามัย ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ผ่านมา นั้น จากรายงานของกรมปศุสัตว์ทราบว่า มีดังนี้

๑. พระราชบัญญัติควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์ พ.ศ. ๒๕๒๕ สามารถดำเนินคดีได้เฉพาะตรวจพบสารเร่งเนื้อแดงในอาหารสัตว์เท่านั้น การตรวจพบสารเร่งเนื้อแดงในปีสภาวะสุกรไม่สามารถดำเนินคดีได้ เกษตรกรที่รู้กฎหมายจึงหลีกเลี่ยงการผสมสารเร่งเนื้อแดงในอาหารโดยตรง เมื่อเก็บตัวอย่างอาหารสุกรตรวจวิเคราะห์ส่วนใหญ่จะไม่พบสารเร่งเนื้อแดง แต่ตรวจพบในปีสภาวะแสดงว่าสุกรได้รับสารเร่งเนื้อแดงเข้าสู่ร่างกาย ควรหาแนวทางดำเนินคดีกับผู้ประกอบการเมื่อตรวจพบสารเร่งเนื้อแดงในปีสภาวะสุกร และบทกำหนดโทษยังดำเนินไป ทำให้ผู้กระทำความผิดไม่เข็ดหลาบและขำเกรง มีการกลับมาใช้สารเร่งเนื้อแดงอีก

๒. เกษตรกรผู้เลี้ยงสุกรไม่ให้ความร่วมมือในการซัดทอดถึงผู้ขาย ทำให้ไม่สามารถขยายผลถึงผู้ขายและผู้นำเข้าได้ ทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้นำเข้าและผู้ขายได้

๓. ผลการตรวจวิเคราะห์ปีสภาวะด้วยวิธี Elisa เป็นแค่เพียงการ Screening test เท่านั้น ส่วนการยืนยันผลด้วยวิธี LC MS MS ทำได้เฉพาะที่สำนักตรวจสอบคุณภาพสินค้าปศุสัตว์เท่านั้น ส่วนที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสัตวแพทย์ที่ประจำอยู่ตามภูมิภาคที่ผ่านมาทำไม่ได้เนื่องจากไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์

๔. คณะทำงานแก้ไขปัญหาการใช้สารเร่งเนื้อแดงในสุกรและหูดเฉพาะกิจ ควรประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ทั้งของกรมปศุสัตว์ และหน่วยงานอื่น เช่น กรมศุลกากร สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และกองบังคับการสืบสวนสอบสวนคดีเศรษฐกิจ เพื่อที่จะทำงานได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่ผ่านมาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลจะได้มีการพิจารณาปรับปรุง เช่น การพิจารณาแก้ไขกฎหมายเพื่อให้มีการเพิ่มบทกำหนดโทษ การพิจารณาจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ตามความเหมาะสม การรณรงค์ให้เกษตรกรทราบถึงอันตรายต่อสุขภาพของสารตกค้างและขอความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสถึงผู้ขายหรือผู้นำเข้าสารเร่งเนื้อแดง รวมถึงการทำงานในลักษณะบูรณาการและร่วมมือกันของหน่วยงานต่าง ๆ ต่อไป